Ilmastonmuutos: varautuminen, sopeutuminen, hillintä

Tapio Oy aloitti keväällä metsänhoitosuositusten päivityksen ilmastokestävyyden näkökulmasta järjestämällä kaksi tutkijatyöpajaa. Suositusten sisältö uudistetaan vuosien 2021-2023 aikana. Työhön osallistuu laaja joukko metsä- ja ympäristöalan ammattilaisia. Mukana on sekä tieteen että käytännön edustajia eri organisaatioista. Yksityismetsänomistajia edustaa PKMO. Työllä toimeenpannaan kansallista metsästrategiaa.

Ensimmäinen tutkijatyöpaja teemalla **ilmastokestävä metsätalous** järjestettiin 23.4.2020. **Ari Venäläinen Ilmatieteen laitokselta** esitteli mallinnuksia ilmastonmuutoksesta. Niistä käy varsin vakuuttavasti ilmi, että meidän tulee varautua pitkiin, kuiviin kesiin ja roudattomiin, sateisiin talviin. **Itä-Suomen yliopistosta Heli Peltola** kertoi sopeutumisesta vain taloudellisen kannattavuuden näkökulmasta esitellen, millaisilla metsänkäsittelyn vaihtoehdoilla varmistetaa metsänomistajalle paras tuotto.
Luken Tapani Repon esityksessä keskityttiin siihen, miten muuttuva ilmasto vaikuttavaa pääpuulajien kasvuun ja selviytymiseen. Kuusen kasvu tulee kärsimään muutoksesta, mutta koivu ja mänty tulevat hyötymään. **Tapiosta Tiina Törmänen** korosti maaperän huomioonottamista muutokseen sopeutumisessa ja **Lauri Saaristo** tiivisti sopeutumisen keinoja luonnon monimuotoisuuden merkitystä korostaen.

Ilmastonmuutoksen hillintä mutkistaa päätöksentekoa metsätaloudessa. Ratkaisuja pohdittiin 15.5.2020 järjestetyssä toisessa työpajassa. **Luken Jari Hynynen** esitti, että kokonaiskestävyyden hakeminen metsän käsittelyssä edellyttää kompromiseja eri tavoitteiden välillä ja että tutkimus tarjota tietoa päätösten tekemiseen. **Hannu Ilvesniemi Lukesta** esitteli hiilen varastoitumista kangasmailla ja sen jalautumista metsän eri komponenttien välillä ja totesi, että hyvän metsänhoidon avulla aikaansaatu puuston kasvu varmistaa metsämaan hiilivaraston suotuisan kehityksen.

Luken Päivi Mäkiranta esitti, että turvemaametsien ilmastoviisaassa metsänhoidossa tulee välttää vähäpuustoisia jaksoja ja turhista ojituksista on luovuttava. Suometsissä hiili on sitoutunut valtaosin turpeeseen ja vedenpinnan riittävä korkeua säilyttää sen. **Luken Annika Kangas** piti kriittisen alustuksen metsän mallintamisen epävarmuuksista. Metsänkasvatuksen vaihtoehtoja ja niiden ennusteita verratessa tulee varmistaa, että tehdyt oletukset pätevät kaikkiin vertailtaviin menetelmiin.

Uudistamisen uusi normaali?
Työpajassa käytiin alustusten pohjalta keskustelua tärkeimmistä toimista ilmastokestävyyden saavuttamiseksi muun muassa seuraavin argumentein: Roudattomat, sateiset talvet, kasvukauden pitkät kuivuusjaksot ja lämpotilan nousu ovat uusi normaali, mikä tulee ottaa huomioon. Pintajuuriset kuusikot altistuvat myrsky- ja hyönteistuhoille kun taas syväjuuristen koivun ja männyn kasvu kiihtyy lämpösumman nousun seurauksena. Tuhoutuvista kuusikoista karkaa metsän hiilivaraston lisäksi puuston arvo.

Lähivuosina uudistettavien alojen pitäisi tuottaa arvokkainta satoaan vuoden 2070 jälkeisissä olosuhteissa. Uudistamalla kangasmetsät kuusen sijasta kasvupaikka huomioon ottaen pääsääntöisesti koivulle ja männylle voidaan puuston lisäksi kasvattaa maaperän hiilivarastoa kestävästi. Samalla voidaan välttää hirvituhoja, koska laidunnuspaine jakaantuu laajemmalle alueelle.Siirtymävaiheen alussa vahvan hirvikannan alueilla luontainen uudistaminen yhdistettynä laikutukseen ja kylvöön minimoi hirvituhoriskin ja maksimoi metsänjalostus- ja

luonnonvalintahyödyn torjuen samalla avoala-ajan haittoja. Se antaa myös hyvät eväät jatkuvan kasvatuksen aloittamiselle.

Hillintä nyt!
Yksittäiselle metsänomistajalle nopein keino hillitä ilmastonmuutosta seuraavien 15 vuoden kriittisenä ajanjaksona on jättää varttuneet metsät lepoon. Kokonaiskestävän metsätalouden näkökulma on varmastikin toinen. Turvemailla hyvä keino sopeutua ilmastonmuutokseen ja samalla hillitä sitä on jatkuva kasvatus. Samalla voidaan vähentää metsätalouden vesistöhaittoja.

Tutkijatyöpajolen lisäksi Tapio järjesti vastaavin kokoonpanoin viisi alueellista sidosryhmätapaamista, joissa ilmastokestävyyttä katsottiin paikallisemmasta perspektiivistä.

Alustusten diat on linkitetty Tapion sivuille, joilla on myös työpajojen koosteet. Niihin pääsee myös alla olevista linkeistä:

https://tapio.fi/tapahtumat/metsanhoidon-suositusten-tutkijatyopajassa-keskusteltiin-sopeutumisesta-ilmastonmuutokseen/

https://tapio.fi/tapahtumat/metsanhoidon-suositusten-tutkijatyopajat-kokosivat-tietoa-ja-nakemyksia-ilmastonmuutoksesta-metsataloudessa/

Uudistaminen koivulle onnistuu vahvankin hirvikannan alueella, kun se tehdään luontaisesti.

Jutun kirjoittaja Olavi Lyly, PKMO ry:n edustaja metsänhoidon suosituksia uudistavassa työryhmässä